

Sołtan Adam Lew

Data urodzenia: 1824

ziemianin, bibliofil, powstaniec styczniowy, członek zwyczajny TNT w l. 1891-1901

Urodził się w rodzinie ziemiańskiej 30 I 1824 r. w Zdzięciole, w dawnym pow. słonimskim (obecnie na terenie Białorusi – Дзятлава) jako syn Adama i Idalii z Pociejów. W związku z emigracją ojca po powstaniu listopadowym wychowywał się u dziadka w Rydze. Ukazem carskim został odebrany rodzinie i przymusowo oddany do moskiewskiego Korpusu Kadetów. Po jego ukończeniu i odbyciu obowiązkowej służby wojskowej przez kilka lat prowadził majątek ziemski na Polesiu. Sprzedawszy go w 1856 r. przeniósł się do Prus. W 1863 r. brał udział w powstaniu styczniowym na Wołyniu, po rozbiciu jego oddziału wyjechał do Drezna. Uzyskał obywatelstwo francuskie, jednak przebywał na stałe w Prusach – głównie u siostry Marii z Sołtanów Sierakowskiej w Waplewie (pow. sztumski) oraz w Poznaniu. Zaprzyjaźniony blisko z Józefem Ignacym Kraszewskim podjął za jego pośrednictwem współpracę z wywiadem francuskim. Wiele czasu poświęcił bibliofilstwu i kolekcjonerstwu. M.in. uporządkował i skatalogował jedną z największych bibliotek prywatnych w Prusach Zachodnich, jaką był zbiór w Waplewie. Zapoznawał z nią wielu gości, m.in. Oskara Kolberga, Jana Matejkę, Stanisława Tarnowskiego. Kopiował wraz z objaśnieniami korespondencję swego ojca z Zygmuntem Krasińskim na potrzeby biografii poety, jaką zapowiadał przygotować Kraszewski. Uprawiał publicystykę, prowadził własne badania historyczne. Był aktywny w działalności społeczno-oświatowej, m.in. w Towarzystwie Moralnych Interesów, Towarzystwie Rozpowszechniania

Książek Ludowych. W l. 1874-1901 był członkiem zwyczajnym PTPN oraz w l. 1891-1901 członkiem zwyczajnym TNT. Zmarł 6 II 1901 r. w Waplewie, gdzie został pochowany.

Literatura:

1. Orman-Michta E., *Sołtan Adam Lew*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 40, z. 3, red. H. Markiewicz, Kraków 2000-2001, s. 346-348.
2. Rzyska-Laube D., *Zbiory artystyczne polskich ziemian na Pomorzu Nadwiślańskim od końca XVIII wieku po czasy dzisiejsze*, Gdańsk 2022, s. 137, 174-177, 188-191.
3. Fot. ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie

Tomasz Łaskiewicz